

ดอกไม้โบราณคดีไทย ๑๐

โดย ชักกลอน ๕๗ ๒๗

ดอกไม้บุหงา

“ลำดวนหวานหอมตระหลบ กลิ่นอายอบสบนาสา
นีกถวิลกลิ่นบุหงา รำไปเจ้าเศร้าถึงนาง”

วรรณคดี : กาพย์เห่เรือ

พระนิพนธ์ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐาสุริยวงศ์(เจ้าฟ้ากุ้ง)

"ลำดวนหวานหอมตระหลบ กลิ่นอายอบสบนาสา
นีกถวิลกลิ่นบุหงา รำไปเจ้าเศร้าถึงนาง"(เจ้าฟ้ากุ้ง)

ดอกบุหงา Citharexylum spinosum ดอกงามล้ำ ชั้นMagnoliopida
Family Verbaceae ที่ตริงตรา เป็นบุปผา ผกางาม ยามแบ่งบาน

ถิ่นกำเนิด เกิดหมู่เกาะ บาร์บาโดส ดอกสวยสด งดงาม อร่ามสถาน
ชื่อท้องถิ่น บุงาสำหรับ บุงาแต่งงาน บ้างเรียกขาน บุงาบาหลี ที่หอมไกล
เป็นพรรณไม้ ใหญ่ปานกลาง ช่างงามหนอ ดอกเป็นช่อ พวงห้อย ย้อยไสว
ดอกย่อยขาว พรางพราวตา คราแกว่งไกว งามโฉไล ใครดมดม หอมมาลี

กลิ่นหอมแรง แง่ใจ ในยามค่ำ กลิ่นหอมล้ำ ย้าเตือนใจ ในโฉมศรี
ดอกไม้งาม นามสง่า บุงาสำหรับ เป็นมาลี ที่น้ามอง ต้องตาใจ
เป็นไม้ดอก ไม้ประดับ ปรับภูมิทัศน์ สู้แดดจัด ผุดผาดตา พาสดใส
ปลูกลงง่าย ให้ดอกดี ทั้งปีไป มีปลูกไว้ ไกล่ชายคา น่านอนดม

สถิตยพันธ์ ธรรมชาติ

หอมบุงา สำหรับ ที่ดอกสวย นำรื่นรวย ชมอยู่ มิรู้หาย
ดอกสีขาว พราวอยู่ ดูสบาย ออกเป็นสาย ช่อยาว น้าวจิสม
ปลูกลงแจ้ง แดดจัด ระเบิดโบก ยามลมโยก ใบพลิ้ว ปลิวดูสม
กับช่อดอก สวยพราว วาวชื่นชม สวยผสม อยู่ในสวน รัญจวนใจ
ยามกลางคืน ตื่นตึก ให้นึกถึง กลิ่นหอมซึ่ง ลอยลมมา จะหาไหน
ไอบุงา สำหรับ ที่ตรึงใจ หอมกลิ่นไกล อวลอาบ กำซาบทรวง

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ดอกบุงาสำหรับนี้เคยเห็น ปลูกลงเป็นไม้ประดับจับใจเหลือ
เป็นไม้ในวรรณคดีกาพย์เห่เรือ เจ้าฟ้ากุ้งทรงแต่งเมื่อล่องเรือไป
บุงาสำหรับหรือบาหลีมี่เรียกกัน อีกชื่อนั้นบุงาแต่งงานบานโบกไหว
ไม้ยืนต้นสวยหยดย้อยกิ่งก้านใบ เฉิดโฉไลใบเดี่ยวอยู่เป็นคู่กัน

ต้นบุหงาสำหรับมีใบดก
จะแข็งเรียบขอบใบพับเข้าหากัน

ใบที่รกรอกเต็มต้นทรงหอกนั้น

ปลูกลางแจ้งแสงจ้าบุหงาชอบ
ดอกบุหงาออกทั้งปีมีให้ชม

ช่างเฉิดฉั่นที่ใบบุหงาเขียวน่าชม
อย่าร้ายรอบไม้ใหญ่ไม่เหมาะสม
ชวนดมดมดอกสีขาวพราวเป็นพวง

ดอกบุหงาสำหรับราตรีหอม
วันใดไม่เห็นเจ้าเศร้าในทรวง

นำถนอมพาหลงไหลให้ห้วงหวง
รักเจ้าดวงดอกบุหงาอย่าหน่ายเลย

จตุพร สุวรรณปากแพรง

หนึ่งแมกไม้ช่อมงามตามแนวบ้าน
ต้นบุหงาคลาบาร์บาโดสแรมเลื่อนราง

มีมานานกำเนิดในเกาะไกลห่าง
ตามรายทางสู่สยามคามประเทือง

ดอกช่อขาวราวรายจากปลายกิ่ง

เป็นพวงห้อยพราวพริ้งมิ่งแก่เมือง

โชยตลบหอมกล่อมราตรีอร่ามเรือง

จิตฟูเฟื่องเอิบสุขสุนิทร

พรางบังเงาแก่บ้านเรือนให้ร่มรื่น

เด่นต้นยืนเขียวพรมอุดมค่า

แจ่มจรัสจัดเป็นที่พักสายตา

สุขนักรับบุหงาสำหรับนี้โลมใจ

กุศล คำเพราะ

บุหงาสำหรับมีกลิ่นหอม อวลยั่วย้อมจิตใจให้หลงไหล
อยู่กลางแจ้งดอกขาวพราววิไล ขจรไกลนำภมรว่อนเวียนวน
ดุจสาวรุ่มทรุณวัยใสไฉน ชื่อเสียงมักเลื่องลือน่าฉงน
ว่าสวยมากอยากรู้จักอยากใคร่ยล นฤมลงามจริงใหม่ใจใคร่เจอ

ต้นบุหงาสำหรับขจีเขียว กิ่งยาวเปรี๊ยะสุดสม่าเสมอ
ชอบแดดจัดไม่ผลัดใบด้วยนะเออ ตัดค่อนต้นพอเปลอเปลอต้องแหงนมอง

ดวงพร เดชกุลทอง

เห็นเจ้าสาวเยื้องย่างงามสง่า เสียบเกศาด้วยบุบผามาตีหอม
พาสาวเจ้าผ่องผุดดุจเจ้าจอม โอ..กลิ่นหอมของบุหงาสำหรับใจ

เพิ่มความเด่นแก่สาวให้งามสม นำภริมย์ยามพินิจพิสมัย
เห็นดอกย้อยห้อยระย้าพาวิไล สมกับได้เป็นเจ้าสาวแล้วละนา

ดอกบุหงาสำหรับจากต้นไม้ ต้นไม้สูงไม้ใหญ่มากดอกหนา
พอเอื้อมเด็ดดอกได้ในพริบตา ห้อยระย้าคล้ายรูปงาของข้างปลาย

แต่ละช่อประกอบด้วยมวลกล่อมดอก เริ่มบานออกจากโคนช่อถึงปลายสาย
ยามที่ปลายช่อไม่บานจึงเรียวยปลาย มองทีไรให้ละม้ายคล้ายรูปงา(ข้าง)

บุหงาเอ๋ยเจ้าช่างงามนามเพียบพร้อม เจ้าช่างย้อมดวงใจให้ใฝ่หา
เกรงเจ้าลืมนก้นกำเนิดที่ชวา นาม"บุหงาสำหรับ"ชื่อถิ่นเอ๋ย

วลัยพร แสนวนงษ์

บุหงาสำหรับดอกไม้งามนามไพเราะ จากหมู่เกาะเวสต์อินดีสมีดอกขาว
ใบสีเขียวก้านสีส้มดูผ่องพราว กลิ่นโน้มน้าวใจให้ใฝ่รักปอง

ดอกเป็นพวงน้อยน้อยห้อยตามกิ่ง
ยามเมื่อบานเต็มต้นล้วนชวนให้มอง

สวยเพริดพริ้งสะอาดสีไม่มีหมอง
งามที่หนึ่งไม่เป็นสองรองจากใคร

บุหงาสำหรับไม้มงคลลสุขให้
ลูกหลานอยู่ร่มเย็นเป็นสุขใจ

ชีวิตในครอบครัวได้สดใส
กลิ่นหอมไกลไทยชื่นชมนิยมเอย

อุไรรัตน์ ภาสกานนท์

ดอกไม้หนึ่งรูปร่างงามพร้อมเพราะ
ฉันเคยปลูกจนต้นใหญ่ยาวนานหลายปี

ชื่อเหมาะเจาะว่าบุหงาสำหรับ
ใกล้กับที่หน้าต่างข้างห้องนอน

ยามกลางคืนโชยกลิ่นประทีนหอม
ย้อมเยือกเย็นหนักแน่นไม้แคลนคลอน

พาน้ำว้น้อมจิตละเมียดละเอียดอ่อน
วันเศร้าช่วยดับร้อนให้ผ่อนคลาย

ฉันรักบุหงาสำหรับดอกสีขาว
คล้ายสำหรับระยับหุ้มคลุมเรือนกายเสน่ห์

พวงพุ่มพราวทรงเสน่ห์เท่เท่เหลือหลาย
งามเลื่อมลายประทับใจไม่รู้ลืม

ชุลีรัตน์ สวัสดิ์

“เป็นบุปผา ผกาغام ยามเบ่งบาน”
เป็นไม้ดอก ดอกย้า ความนิยม

สถิตย์พันธ์ นั้นกล่าวไว้ ให้เห็นสม
คนชื่นชม นิยมปลูก ทุกที่ทาง

“หอมบุหงา สำหรับ ที่ดอกสวย”
เป็นพรรณไม้ ใหญ่นั้น ขึ้นปานกลาง

ฉันทเห็นด้วย ช่วยTumเสริม เต็มคำอ้าง
ดอกสล้าง ชูไสว ไกวทำลม

“ปลูกกลางแจ้ง แสงจ้า บุหงาชอบ”
ปลูกง่ายแท้ แม้ดินนั้น มันเสื่อมโทรม

Jatupornตอบ ชอบแล้วไซ้ให้สุขสม
น้ำมากไป ไม้ยืนชม อาจล้มตาย

“หนึ่งแมกไม้ ชุ่มงาม ตามแนวบ้าน”
ช่วยพรางเรือน เหมือนช่วย อำนวยชัย

กุศลนั้น ท่านร้ายกลอน วอนว่าไว้
บ้านปลอดภัย กลิ่นไออุ่น คุณอนันต์

“สุขนักหนา บุหงาสำหรับ นี้โลมใจ”
กลิ่นหอมหวาน ทวนลม ชื่นชมกัน

กุศลได้ ร้ายกลอน นอนสุขสันต์
น้องยานั้น ชวนพี่ขึ้น รื่นอุรา

สรุปเล่า กล่าวรวบยอด ตลอดเรื่อง
ประโยชน์นี้ มีมากเอื้อ เหลือคน

ไม้พุ่มเฟื่อง เรืองรอง ต้องบุหงา
สุดพรรณนา มาได้หมด คนใจซจัน

หยิบมาหน่อย ด้อยมานิด มิตรรักเอ๋ย
ทั้งกลอนกาพย์ ซาบซึ้ง ตรึงใจกัน

เหมือนดั่งเคย เคยชื่นชม สมใจนั้น
กลอนเพื่อนยา หนานั้น ฉันทชอบจริง

ลอกเพื่อนไซ้ หลายท่าน ฉันทขอกราบ
กลอนเพื่อนเพราะ เสนาะนั้น มันใจจริง

ให้เพื่อนทราบ ซาบซึ้ง ตรึงใจยิ่ง
ขอแอบอิง พิงเพื่อน เหมือนดั่งเคย

โกวิท ธีรวิโรจน์

บุหงาสำหรับมีกลิ่นหอม
กลิ่นหอมหวานนวลเจ้าเนาอุรา

อยากจะดอมดมเจ้าเคล้านาสา

บุหงาสำหรับมีกำเนิดมาจากเกาะ
มาเมืองไทยเจ้าก็มาอยู่ช้านาน

ชื่นชีวาคราชมเจ้าเยาวมาลย์

บาร์บาโดสเหมาะแก่กับเจ้าเนาถิ่นฐาน

ปลูกหน้าบ้านทั่วเมืองเฟื่องวิไล

ดอกบุหงาลักษณะออกเป็นพวง
ดอกออกเรียงตั้งแต่โคนถึงปลายไกล
ดอกมีกลิ่นหอมแรงมากจากกลางคืน
ปลูกประดับกับบ้านได้ให้สราญ

ห้อยเป็นงวงพวงขาวสกาไส
กลีบดอกไซร์ปลายแยกห้าแฉกบาน
กลิ่นไม่หื่นหอมหวานชวนสุขสานต์
สุขทุกวารยามได้ชมดมสำหรับ...ดีจริงจริง

อานนท์ สรวีสูตร

บุหงา สำหรับ ดอกสีขาว
เฝ้าชื่นชม ช่อชวยอยู่ ดูทุกวัน

กลิ่นหอมหวาน ยั่วยวนจิต พิสมัย
บุหงาสำหรับ ดอกไม้ดี ที่นิยม

ไม้กลางแจ้ง ชอบขึ้นแล้ง แสงแดดจัด
ไม้ประดับ ได้ปลูกไว้ ให้สุขใจ

พวงพรั่งพราว วาวสดใส ตรึงใจฉฉฉ
เทพสร้างสรร สวยสง่า น่าดูชม

กลิ่นหอมไกล ในกลางคืน ชื่นสุขสม
ได้ดมดม ตลอดคืน ชื่นฤทัย

ต้องตาซัด ปรับทิวทัศน์ ให้สวยใส
งามโฉไล ใหญ่ปานกลาง ช่างน่าดู

บุหงาเอย สำหรับ ที่ไหนไหน
ดูนุ่มนวล งามจับตา สวยน่าดู

ชาวสดใส ใจเบิกบาน กิ่งก้านทรู
ทุกคนรู้ บุหงางาม ตามสำหรับ

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

หอมบุหงาสำหรับคีนี่หนอ
ถารอแล้วรอเล่าเขาไม่มา

เจ้าทอดชอโรใครหรือไรหนา
จวบจนสนธยาราตรีกาล

ที่เคยนั่งริมระเปียงเคียงคนรัก
ที่เคยชินกลิ่นบุหงาสำหรับบาน

ที่เคยซักชวนชมจันทร์ในวันหวาน
คือวันวานที่ผ่านลับเลยไป

คีนี่ บุหงาสำหรับคลีบ้านใหม่
เผื่อรอคนอยู่ไกลมาใกล้เคียง

ยังส่งกลิ่นหอมหวานชวนใจ
.....

เอี่ยมศรี พงศ์พรรัตน์

